

FRA FAGKONSULENTEN

Af René Bühlmann
fagkonsulent

Det er en hektisk reformtid, vi lever i. Læreplaner skal omsættes til praksis, mere omfattende samarbejdsformer skal indkøres, og hvert semester dukker forhold op, der er uprøvede. Heldigvis er der hos alle parter et ønske om og en vilje til at forenkle tingene. Et eksempel herpå er monsterudvalgets anbefalinger, der nu i sin helhed kan læses på uvm's hjemmeside.

Der stilles for tiden mange spørgsmål om, hvordan den mundtlige eksamen skal afvikles. Det er ikke kun VUC- og hf-lærere, der spørger, også i stx vil man gerne have klarhed i forbindelse med planlægningen af eventuelle årsprøver, og selvfølgelig også i forhold til de afsluttede prøver i 2008. Derfor giver jeg i det følgende en kort oversigt over de mest hyppigt stillede spørgsmål og indkomne kommentarer.

Afviklingen af årsprøver og afsluttende prøver

1. Antallet af eksamensspørgsmål

I vejledningen fra august 2006 står, at det samme ukendte tekstmateriale højst må anvendes ved tre eksaminationer på samme hold. Et eksamensspørgsmål med ukendt tekstmateriale kan altså gå igen, men det vil i mange tilfælde være muligt at undgå genbrug ved at lade samme ukendte tekstmateriale henviser til et andet emne eller i tilfælde, hvor eksamensspørgsmål er sammenstykket af to eller flere tekster/tekstuddrag, ved at udskifte en af teksterne.

Prøvematerialet vælges af læreren og sendes til godkendelse hos censor normalt senest 5 hverdage inden prøven. Eksamensspørgsmålene fordeles ved lodtrækning blandt eksaminanderne. Alle eksamensspørgsmål skal fremlægges ved prøvens start, og hver eksaminand skal kunne vælge mellem mindst fire spørgsmål, inklusive gengangere. Eksamensspørgsmålene skal have en bredde, der svarer til bredden i undervisningsbeskrivelsen.

Kursister med 24 timers forberedelse må gerne arbejde i grupper, og i tilfælde af, at de har trukket samme spørgsmål følgerig også udarbejde et fælles oplæg, som fremlægges individuelt.

2. Antallet af emner

Grundlaget for den afsluttende prøve er den samlede undervisningsbeskrivelse frem til det afsluttende niveau. Ved løft betyder det, at der på det højeste af niveauerne eksamineres efter dette niveau faglige mål, der til dels er opnået på baggrund af kernestof og supplerende stof fra de underliggende niveauer.

Ofte vil indholdet i undervisningen på opgraderingsholdet være egnet til, at opgaven til prøven tager udgangspunkt i emnerne og det faglige indhold fra opgraderingsholdet, men emner og fagligt indhold fra den forudgående undervisning skal indgå på en sådan måde, at væsentlige aspekter af undervisningen på det forudgående niveau, inddrages i prøven. Det kan fx være et særligt ordforråd, vigtigt kulturkendskab eller analytiske færdigheder opnået i forbindelse med emnelæsningen. Tidligere læste emner kan eventuelt opgraderes ved at tilføje en ny tekst. Det er ikke emnernes antal, der er vigtigt, men at emnerne tilsammen dækker bredden i de faglige mål og kernestoffet. Et meget begrænset antal emner i forhold til læreplanens krav om 6 (stx B) eller 9 (stx A) emner er ikke et tilstrækkeligt grundlag til at afprøve fa-

gets og niveauets faglige mål og kernestof. Når der findes ukendt tekstmateriale til emner, der er læst på det lavere niveau, skal materialet have en sværhedsgrad, der passer til det højeste niveauets faglige mål.

3. Undervisningsbeskrivelsen

For opgraderingshold, der løfter et fag fra C- til B-niveau eller B- til A-niveau, udarbejder valgholds læreren en undervisningsbeskrivelse, der beskriver løftet. Denne beskrivelse udgør sammen med den undervisningsbeskrivelse, den enkelte elev eller kursist medbringer fra undervisningen på det lavere niveau, grundlaget for den afsluttende prøve på B- eller A-niveau. Læreren kan tilbyde en samlet beskrivelse for hele forløbet frem til B- eller A-niveauet, men i så fald kan den enkelte elev eller kursist vælge at bruge sin egen undervisningsbeskrivelse fra den forudgående undervisning (se kapitel 8 i hfe-, kapitel 7 i hf- og kapitel 13 i stx-bekendtgørelsen).

Monsterudvalget har anbefalet, at undervisningsbeskrivelsen i AT afskaffes, så dokumentationskravet udelukkende opfyldes af studierapporten. Det indebærer, at engelskfagets deltagelse i AT-forløb kun skal anføres i undervisningsbeskrivelsen for engelsk. Det kommer til at gælde fra august 2007. Ændringen gælder alle elever, der er startet efter gymnasierformen, dvs. den får virkning fra den første eksamenstermin i sommeren 2008.

4. Udformningen af eksamensspørgsmålene

Forberedelsestiden, hjælpemidler og det ukendte tekstmateriale har et omfang, der ikke nødvendigvis gælder. Så uglosserede tekster er kravet, hvilket ligger bag læreplanens formulering "ubearbejdet tekstmateriale". Hvis der skulle være en enkelt glose, der ikke ville kunne slås op, og som skønnes at være vigtig, kan den opgives.

At forkorte en tekst er helt legalt. At skrive en kort indledning eller et kort resume af passager, der er taget ud, ligeså. Teksten må blot ikke "lettes" ved fx at erstatte et svært ord med et let ord.

Flere kolleger spørger, om de må bruge tekster fra de gamle eksamensopgaver som ukendt tekstmateriale. Man skal være opmærksom på, at eksamensopgaver, der mangler kildeangivelser, ikke kan bruges, da de kan være bearbejdede. Det gælder også tekster, hvor kil-

dehenvielsen siger "adapted from". Kun hvor der står "from", er der tale om genuine tekster, der vil kunne bruges.

5. Karakterskalaen

I år vil både 13- og 7-trins-skalaen være i anvendelse, så det er vigtigt, at censor og eksaminator checker, om de har fået de rigtige karakterblade af institutionen.

Karakterfastsættelsen ved afsluttende prøver i fag, der aflægges efter reformens bekendtgørelser, tager udgangspunkt i den fagspecifikke udmøntning af den nye karakterskalas trin. Disse findes i vejledningernes afsnit 4.3 og på <http://us.uvm.dk/gymnasie/karakter/Engelsk.doc>.

6. Årskarakterer til B niveau-elever på stx-valghold

I stx-bekendtgørelsen af 8/12 2006 står i § 126 stk. 2: "Lederen afgør, om eleverne skal have en standpunktskarakter på det højeste niveau eller standpunktskarakterer på begge niveauer, hvis eleverne samtidig følger et fag på to niveauer." Der aflægges selvfølgelig ikke eksamen på B-niveau ved løft til A.

7. Hjælpemidler

Hovedreglen, der findes i eksamensbekendtgørelsen, for både gammel og ny ordning er, at alle hjælpemidler (undtagen kommunikation med omverdenen, herunder anvendelse af internettet) er tilladt ved prøverne både i forberedelsen og under eksaminationen. Afvigelse fra hovedreglen fremgår af fagbilagene/læreplanerne. På adressen <http://us.uvm.dk/gymnasie/almen/eksamen/vejledninger.htm?menuid=150560> findes en samlet oversigt, der viser særlige forhold vedrørende de enkelte prøver såvel efter gammel som efter ny ordning, herunder en angivelse af tilladte hjælpemidler. Du kan læse min korte udgave af reglerne om hjælpemidler på emu'en: <http://www.emu.dk/fym/fag/en/uvm/fagkonsulent.html>

8. Lodtrækning ved hf-proven med 24-timers forberedelsestid

I slutningen af april udsendte ministeriet "Nyt om eksamen stx og hf" til skolernes ledere og eksamensplanlæggere, og heri kan man læse, at ved trækning af spørgsmål til prøven på hf B-

niveau er der ikke krav om, at eksaminator og censor skal være til stede. Lodtrækningen kan derfor forestås alene af institutionens leder, og den kan indskrænkes til at finde sted to gange om dagen (om morgenen og efter frokost), således at der ved hver lodtrækning deltager eksaminator svarende til ca. en halv dags eksaminationer. Skolen skal selvfølgelig sikre, at minimumstimetallet for forberedelsestiden overholdes for alle eksaminatorer. Det er institutionens leder, der afgør, om censor og eksaminator skal være til stede.

9. Censors opgaver

Censors opgaver ved eksamen er beskrevet i eksamensbekendtgørelsen.

10. Eksamensprojektet på hf

Da eksamensprojektet omfatter flere fag er det naturligt at spørge, hvad der kræves, når engelsk indgår. Sproget i synopsis og den mundtlige prøve er dansk, men i tilfælde af arbejde med fremmedsprogede tekster, citeres disse så vidt muligt på originalsproget.

Læreplanens stk. 6.1 "Bedømmelsen af eksamensprojektet sker på grundlag af en helhedsvurdering af synopsis i forhold til de faglige mål i de fag, der indgår i projektet..." indebærer, at når sprogfaget engelsk indgår i eksamensprojektet, skal en passende del af det materiale, der anvendes i behandlingen af problemstillingen, være engelsksproget, og den type tekstarbejde, der hører faget til, skal tilgodeses.

Jævnfør uddybende hertil også s. 6 i vejledningen til eksamensprojektet: "Da problemformuleringen inddrager flere fag, indebærer det, at det i bedømmelsen må inddrages, hvorvidt eksaminanden formår at inddrage **flere fags faglighed** i behandlingen af problemstillingen. Desuden lægges der vægt på, at de faglige mål i de indgående fag er opfyldt." (Min fremhævelse)

Uanset om materialet er skønlitteratur eller sagprosa vil det være naturligt, at det eller dele af det bl.a. underkastes en analyse. I forbindelse med sagprosa kan det være en analyse af stillejet, ordvalget, metaforik, afsender/modtager forhold, osv. Fokus i analysen skal selvfølgelig indstilles efter det overordnede emne/tema. Det forventes, at kursisten i synopsis redegør for de metoder, der er anvendt i arbejdet med emnet,

og i forbindelse med engelsk kan metoden, som det fremgår af de faglige mål, typisk være tekstanalyse og fortolkning og/eller analyse af typiske samfundstræk i engelsktalende lande.

11. Studieretningsprojektet

Sproget i studieretningsprojektet er dansk, dog kan skolen give tilladelse til, at opgavebesvarelsen udfærdiges helt eller delvis på engelsk (jf. stk. 2.6 i læreplanen for studieretningsprojektet).

I studieretningsprojektet skal der ikke nødvendigvis indgå skønlitteratur, hvis projektet inddrager engelskfaget. Også ikke-litterære tekster kan være med til at opfylde de faglige mål og dække et væsentligt aspekt af kernestoffet, herunder tekstanalyse. Det blotte faktum, at teksterne er på engelsk, er ikke nok, hvis engelsk som fag er med. Det er nødvendigt, at det engelsksprogede tekstmateriale behandles på en for faget relevant måde i sådan en udstrækning, at væsentlige dele af de engelskfaglige mål kan prøves.

12. 1. delprøve i de vejledende opgaver

Jeg har bedt opgavekommissionen svare på nogle af de spørgsmål, der bliver stillet i forbindelse med de vejledende opgavers 1. delprøve. Se deres replik til brevet fra engelsklærerne på Sorø Akademi i dette nummer.

13. Tilrettelæggelsen af B-forløbet i 1.g

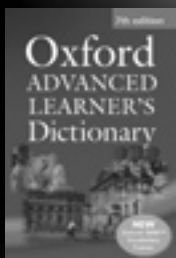
Mange lærere oplever, at det i 1.g er svært at skabe sammenhæng mellem de enkelte undervisningsmoduler på grund af afbræk i form af flerfaglige forløb som almen sprogforståelse, naturvidenskabeligt grundforløb og almen studieforberedelse.

For at få større sammenhæng i den særfaglige undervisning i grundforløbet kan man på skolerne reducere omfanget af almen studieforberedelse i grundforløbet til et minimum og lade det starte sent i grundforløbet. Derved reduceres omfanget af og antallet af samtidige flerfaglige forløb med lidt større plads til faget til følge. Denne mulighed vil blive præciseret i den reviderede vejledning til almen studieforberedelse. En anden mulighed er nævnt i stx-bekendtgørelsen, nemlig at udskyde undervisningen i engelsk til starten af studieretningsforløbet. Dermed sikres en tættere fordeling af moduler i det sidste halvår af 1.g, og for den sags skyld i resten af B-forløbet.

Unlock the power of the Oxford 3000™

with the new
Oxford 3000™
vocabulary
trainer*

* Available printed inside the paperback edition of the
Oxford Advanced Learner's Dictionary with Compass CD-ROM

www.oup.com/elt/oald

ELT Sales UK, Ireland and the Nordic Countries
Oxford University Press,
Great Clarendon St., Oxford OX2 6DP UK
Tel: +44 (0)1865 354729, Fax: +44 (0)1865 353890

OXFORD
UNIVERSITY PRESS